

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.392/2006/4.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéltábla a **felszámoló neve (felszámoló címe)** felszámoló részéről meghatalmazott Dr. Holobrádi Emese ügyvéd által képviselt **felperes neve, „f.a.” felperes címe** szám alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Temesvári Zoltán ügyvéd által képviselt **alperes neve** alperes címe szám alatti székhelyű alperes ellen ingó kiadása iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2006. június 22. napján kelt 8.G.40.095/2006/4. számú ítéletével szemben az alperes részéről 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 100.000,- (Egyszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S :

A felperes ellen kezdeményezett felszámolási eljárásban a Fővárosi Bíróság Fpk.01-2003-0016/88/7. számú, 2003. szeptember 23-án kelt végzésével a fizetéseképtelenséget megállapította és elrendelte a felszámolását. A végzés ellen a felperes által elkésztett benyújtott fellebbezést az elsőfokú bíróság hivatalból elutasította. A Fővárosi Ítéltábla a 15.Fpkf.44.292/2004/3. számú, 2005. január 18-án kelt végzésével az elsőfokú bíróság fellebbezést elutasító végzését helybenhagyta. Ezt követően a Fővárosi Bíróság megállapította, hogy a felperes fizetéseképtelenségét megállapító végzés 2003. október 18-án jogerőre emelkedett. A végzés közzétételére a Céglönlöny 2005. március 17-i számában került sor.

A felperes képviselőjében **/személy neve/** vezérigazgató 2004. október 27-én kölcsönszerződés lezárása és elszámolása elnevezésű megállapodást kötött az alperessel. A szerződés 3. pontja szerint a felperes a tulajdonában lévő Manzini MFDA 305. SU típusú gyümölcssűrítő gépegyüttest az ahhoz tartozó valamennyi kiegészítő egységgel együtt eladta az alperesnek 27.543.757,- Ft vételárért akként, hogy abba beszámították az alperes 23.441.757,- Ft követelését, továbbá a Z+D Kft-nek a felperessel szemben fennálló - és az alperesre engedményezett - 1.502.000,- Ft összegű követelését. A fennmaradó 2.500.000,- Ft-ot az alperes készpénzben fizette meg.

A felperes keresetében az alperest jogalap nélküli birtoklásra hivatkozással a gépegyüttes kiadására kérte kötelezni. Álláspontja szerint a megállapodás már abban az időben keletkezett, amikor a felperes felszámolás alatt állt, így képviselőjében csak a felszámoló volt jogosult nyilatkozatot tenni. Az adós képviselőjében eljáró vezérigazgató jognyilatkozatát a felszámoló utólag nem hagyta jóvá, a gyümölcssűrítő visszaadására történő felszólítása azonban eredményre nem vezetett. A felek között nem jött létre szerződés, ezért az alperesnek nincs érvényes jogcíme a birtokban tartásra.

Az alperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperes az 1991. évi IL. törvény (Cstv.) 40. §-ában szabályozott perindítási határidőt elkéste, másodlagosan pedig azért kérte a kereset elutasítását, mivel a szerződés megkötésekor a felszámolás kezdő időpontja még nem volt közzétéve, arra csak jóval később került sor. Véleménye szerint kellő gondossággal járt el, amikor a cégnyilvántartást, illetőleg a jelzálog-nyilvántartást megismerve meggyőződött arról, hogy a felperes képviselőjére a jogügyletnél eljáró vezérigazgató jogosult volt, ezért vele, mint jóhiszemű harmadik személlyel szemben a felszámolás elrendelése csak a közzététellel vált hatályossá.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja a felperes birtokába a Manzini MFDA 305. SU típusú gyümölcssűrítő gépegyüttest az ahhoz tartozó valamennyi kiegészítő egységgel együtt 27.543.757,- Ft értékben. Ítéletének indokolásában utalt a Cstv. 28. § (2) bekezdés e./ pontjában foglaltakra, amely szerint a felszámolás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedésének napja. A Cstv. 34. § (2) bekezdése értelmében a felszámolás kezdő időpontjától kezdődően jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet. E jogszabályok attól függetlenül irányadók, hogy a hitelező (szerződő fél) az adós elleni felszámolás elrendeléséről tudott-e, eljárása jóhiszemű volt-e. A perbeli esetben a Fővárosi Bíróság végzésére figyelemmel a felszámolás kezdő időpontja 2003. október 18., azaz a fizetéseképtelenséget megállapító végzés jogerőre emelkedésének időpontja. Ettől kezdve kizárólag a felszámoló volt jogosult a felszámolási vagyonnal rendelkezni. Mivel a szerződést a felperes nevében megkötő **/személy neve/** nyilatkozatát utóbb a felszámoló nem hagyta jóvá, eljárása álképviselőnek minősül, mely a képviseltet nem köti. Az előbbiekre figyelemmel a szerződés létre sem jött, ezért megalapozatlan az alperes hivatkozása a Cstv. 40. §-ában szabályozott perindítási határidőkre. Érvényes jogcím hiányában az alperes nem szerzett jogot a perbeli ingóság birtoklására, ezért kötelezte őt annak a felperes részére történő kiadására.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a szerződéskötéskor a

maximálisan elvárható gondossággal járt el. A felperes nevében eljáró személy a cég képviselőjére jogosult volt. Véleménye szerint egy utóbb meghozott döntésre alapítva visszamenőlegesen nem lehet álképviselőnek minősíteni egy jogszerűen eljáró személy nyilatkozatát. Ezt támasztja alá a Cstv. 2006. július 1-től hatályos azon módosítása, amely a felszámolás kezdő időpontjaként a fizetéseképtelenséget megállapító végzés közzétételének időpontját jelöli meg. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az eredeti állapot helyreállításakor nem vette figyelembe azt a 2,5 millió Ft készpénzt, melyet az ügyletkötés kapcsán a felperesnek kifizetett.

A felperes ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az 1991. évi IL. törvénynek a jogvitában irányadó 27. § (1) bekezdése, valamint a 28. § (2) bekezdés e) pontja szerint a fizetéseképtelenséget megállapító, a felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedésének napja a felszámolás kezdő időpontja. A 2004. január 1. napjától hatályos Cstv. szerint a felszámolást elrendelő bíróság akként intézkedett a felszámolás jogerős elrendelésének, illetőleg a felszámoló és a felszámolóbiztos személyének a cégnyilvántartásban történő megjelenítéséről, hogy a jogerő megállapításával egyidejűleg elkészült a mindezen adatokat tartalmazó közzétételi végzés, amely a Céglőny szerkesztőségébe on-line úton került, de egyúttal a céginformációs szolgálattól on-line módon egyúttal a cégjegyzékben is megtörtént a megfelelő adatmódosítás. E rendelkezés alapján a határozat jogerőre emelkedése és a lehető legszélesebb körben történő nyilvánosságra hozatala (a Céglőnyben való közzététel) között több hét, de olykor - mint a jelen esetben is - ennél hosszabb idő telt el. A jóhiszemű kívülálló üzleti partnerek érdeksérelmeit tartotta szem előtt a jogalkotó, amikor a 2006. évi VI. törvény 10. §-ával módosította a Cstv. 27. § (1) bekezdését, továbbá a 22. § (1) bekezdéssel a 28. § (2) bekezdés e) pontját. A törvény új rendelkezése szerint a 2006. július 1-jét követően indult felszámolási eljárásokban a felszámolás kezdő időpontja: a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napja.

Jelen esetben a felszámolást elrendelő Fővárosi Bíróság helyesen határozta meg a jogerő, ezáltal a felszámolás kezdő időpontját, amelyet a csaknem másfél évvel később történő közzététel - a jelen ügyben irányadó és hatályos törvényi rendelkezés folytán - nem befolyásol. A Pp. 228. § (3) bekezdése szerint, ha a határozat ellen fellebbezésnek van helye, de fellebbezéssel az erre jogosultak egyike sem élt, a határozat a fellebbezési határidő leteltét követő naptól kezdve jogerős. Ugyanígy alakul a helyzet a jogerőre emelkedés szempontjából akkor is, ha a határozat ellen nyújtottak ugyan be fellebbezést, de azt az első-, illetőleg a másodfokú bíróság elutasította (Pp. 237. §, 240. § (1) bekezdés). Az elkészen benyújtott vagy egyébként szabálytalan fellebbezés ugyanis a határozat jogerőre emelkedését nem akadályozza (Polgári perrendtartás magyarázata, Közgazdasági és Jogi Könyvtár 1999. 890. oldal).

A felszámolást elrendelő végzés jogerőre emelkedésének megállapítására és a közzétételre viszont csak akkor kerülhetett sor, amikor az adós (a felperes) az őt megillető jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A felszámolás kezdő időpontjának az alperes szerint „visszamenőleges hatállyal” történő megállapításakor jogszabálysértés nem történt.

A jogvita érdemét tekintve: a Cstv. 4. § (1) és (2) bekezdése rögzíti, hogy a csőd- és felszámolási eljárás körébe tartozik a gazdálkodó szervezet minden vagyona, amellyel a csőd- vagy a felszámolási eljárás kezdő időpontjában rendelkezik, továbbá az a vagyon, amelyet ezt követően az eljárás tartama alatt szerez. A Cstv. 34. § (1) bekezdése szerint a felszámolás kezdő időpontjától megszűnnek a tulajdonosnak a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos külön jogszabályokban meghatározott jogai, a (2) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy ugyanezen időponttól a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a felszámoló tehet.

A Cstv. 34. § (2) bekezdés előírása olyan kógens anyagi jogi rendelkezés, amely a cégnyilvántartásba való bejegyzés és közzététel nélkül - attól függetlenül is - a törvény erejénél fogva (ipso iure) érvényesül. A felszámolás kezdő időpontja után az 1997. évi CXLV. törvény (Ctv.) 10. § és 17. § (5) bekezdésében írtakhoz képest megváltozik a jogi helyzet, a képviselő nem a tagok döntésén, hanem a bíróság kijelölő határozatán alapul. A cég a felszámolási létszakba kerül, amikor a harmadik jóhiszemű személy már nem hivatkozhat arra, hogy a szerződés érvényesen létrejött közte és az adós gazdálkodó szervezet között, mert az adós vezetőjének személyében bekövetkezett változásról nem tudott.

A Cstv. 34. § (2) bekezdése olyan objektív helyzetet eredményez, amely független a harmadik személy jóhiszeműségétől, más szóval a közhitelességen alapuló jóhiszeműséget a Cstv. 34. § (2) bekezdése eliminálja (Szegedi Ítéltábla Gf.I.30.295/2004., Gf.I.30.411/2004. számú jogesetek).

A Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis a szerződés, amely jogszabályba ütközik vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz.

A felszámolás kezdő időpontja után a nem a felszámoló által tett, a gazdálkodó szervezet vagyonával kapcsolatos jognyilatkozat - mint a Cstv. 34. § (2) bekezdésének polgári anyagi jogi kógens rendelkezését sértő - a Ptk. 200. § (2) bekezdésébe ütközik, megsértéséhez azonban a törvény (Ptk.) az érvénytelenség helyett más jogkövetkezményt fűz.

A Ptk. 205. §-ának (1) bekezdése szerint a szerződés a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre. A Ptk. 219. § (1)-(2) bekezdés értelmében más személy (képviselő) útján is lehet szerződést kötni, a képviselő cselekménye által a képviselt válik jogosítottá, illetőleg kötelezetté. Képviselőnek csak az minősül, akinek törvényen, hatósági rendelkezésen, alapszabályon vagy meghatalmazáson alapuló képviselői joga van vagy a Ptk. 220. §-ának (1) bekezdése értelmében őt képviselőnek kell tekinteni. Kötelmet a képviselt és a másik fél között csak a valódi képviselő nyilatkozata keletkeztet.

Gf.I.30.392/2006/4.szám

A felszámolás kezdő időpontját követően a gazdálkodó szervezet törvényes képviselője a felszámoló, a volt vezető tisztségviselő (képviselő) álképviselőnek minősül. Az álképviselő cselekménye a Ptk. 221. §-a szerint a képviseltet nem köti, s mivel nincsen olyan kölcsönös akaratnyilatkozat, amely a képviselt nyilatkozatának minősülne, szerződés a képviselt és a harmadik személy között nem jön létre. Az

álképviselő ténylegesen megtett (létező) jognyilatkozata pedig érvénytelen, mivel a képviselt nevében tett olyan nyilatkozatot, amire a képviselt szándéka nem terjedt ki (akarati hiba). A törvény ugyanakkor lehetővé teszi, hogy a képviselt - akaratának utólagos kifejezésével - az álképviselő eljárását jóváhagyja, ezzel - az érvénytelenségi okot is orvosolva - magára nézve kötelezőnek ismerje el a nevében tett jognyilatkozatot. Ennek hiányában azonban az álképviselő által képviselt és a másik fél között szerződési kötelelem nem jön létre.

Jelen esetben - hozzájárulás hiányában - a felperes nem vált eladóvá, az alperes pedig vevővé.

A hatályos Ptk. a létre nem jött szerződés jogkövetkezményeit nem szabályozza; egyszerűen azon oknál fogva, mert nincs is. Amennyiben a szerződés létrejötté hiányában mégis történt árumozgás („teljesítés”), akkor annak létező szerződés hiányában nincs jogalapja, ilyen esetben a jogalap nélküli gazdagodás, illetve a jogalap nélküli birtoklás szabályai az irányadóak (EBH 2003/2/961., 2004/2/1146. számú elvi határozatok, BH 2005/1/21. számú eseti döntés).

Helyesen járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor az alperest a gyümölcssűrítő gépegyüttes és tartozékai kiadására kötelezte, mert szerződés hiányában az alperesnek a dolog birtokban tartására nem keletkezett jogcíme, ezért a jogalap nélkül birtokolt gépet a Ptk. 193. § (1) bekezdése szerint köteles a dolog birtoklására jogosultnak kiadni. A dolog birtoklására a Ptk. 112. §-a szerint annak tulajdonosa, a felperes jogosult, aki annak visszaadását a Ptk. 113. § (3) bekezdése alapján jogszerűen követelhet.

Nem osztja az ítéletábra az alperesi fellebbezésben kifejtetteket, amely szerint hivatalból intézkedni kellett volna az elsőfokú bíróságnak az eredeti állapot teljes egészében történő helyreállításáról, illetve a felperest legalább 2.500.000,- Ft megfizetésére is köteleznie kellett volna a gépsor kiadásával egyidejűleg. A kialakult és következetes bírói gyakorlat szerint a bíróság szerződések érvénytelensége esetén sem intézkedik hivatalból az eredeti állapot helyreállítása iránt, ennek érdekében a peres feleknek keresetet, illetve viszontkeresetet kell előterjeszteniük. Jelen esetben a hitelező alperes az adóssal szemben a jogalap nélküli gazdagodás miatt őt megillető pénzkövetelését a Cstv. kielégítési szabályai szerint érvényesítheti. A dologra fordított szükséges költségei felszámolási költségnek minősülnek, a Ptk. 193. § (2) bekezdése szerint visszatartási jog azonban nem illeti meg. Az alperes vonatkozásában a hitelezői igény bejelentési határidő e másodfokú ítélet részére történő kézbesítésének napján kezdődik.

Az ítéletábra ezen indokolásbeli kiegészítéssel hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság érdemben helytálló ítéletét.

- 6 -

Az alperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes javára másodfokú eljárási költség fizetésére köteles.

Szeged, 2006. december hó 8. napján

Szűts Károlyné dr.sk.

. Hámori Attila sk.

Dr. Mátyóki Zsolt sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró